

KOKEMUSASIAANTUNTIJAT ENNALTAEHKÄISEVÄSSÄ ASUNNOTTOMUUSTYÖSSÄ

Emma Holmström & Malin Leppänen
Sosiaalityön käytäntötutkimus
Sosiaalityö
Helsingin yliopisto
Tammikuu 2018

TUTKIMUKSEN KONTEKSTI

Espoon kaupungin aikuissosiaalityössä on käynnistetty hanke, jonka tavoitteena on pyrkiä vähentämään asunnottomuutta kunnassa. Hanketta, nimeltä Asunnottomuuden ennaltaehkäisy kuntastrategiat – varhainen välittäminen, osallisuus ja asumisen tuki, johtaa projektipäällikkö. Hanke toteutetaan yhteistyössä Espoon kaupungin johdon, eri yhteistyökumppanien ja kunnan virkamiesten kanssa. Hanke on osa Juha Sipilän hallitusohjelmaa, jossa asunnottomuuden ennaltaehkäisevää työtä kehitetään AUNE- toimenpideohjelman tienoilla (Asunnottomuuden ennaltaehkäisy toimenpideohjelma 2016-2019).

Kokemusasiantuntijoita on käytetty Espoossa satunnaisesti viimeisten vuosien aikana. Ensimmäinen kokemusasiantuntija on palkattu syksyllä 2016, ja syksyn 2017 aikana kokemusasiantuntijoiden osuutta vahvistetaan ja kehitetään ennestään kunnassa. Ajatuksena on, että kokemusasiantuntijoilla yleisesti olisi aktiivisempi rooli asunnottomuustyössä.

TUTKIMUKSEN TARKOITUS

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää mitkä asiat vaikuttavat kokemusasiantuntijoiden käyttöön ja integrointiin työssä asunnottomien parissa. AUNE:ssa yksi tärkeimmistä tavoitteista on asunnottomuuden ennaltaehkäisy, siksi yksi tutkimuksemme tavoitteista on myös määrittellä mitä ennaltaehkäisevä työ konkreettisesti on. Tutkimuskysymyksemme ovat:

- Miten kokemusasiantuntijoiden tietoa ja osaamista käytetään ennaltaehkäisevässä asunnottomuustyössä?
- Mikä estää kokemusasiantuntijoiden tiedon ja osaamisen integroinnin ennaltaehkäisevään työhön?

AINEISTO JA ANALYYSI

Aloitimme aineistonkeruun fokusryhmähaastattelulla. Fokusryhmä koostui neljästä kokemusasiantuntijasta. Haastattelimme myös neljä työntekijää, jotka työskentelevät kokemusasiantuntijoiden ja asunnottomuuskysymysten parissa. Haastattelut olivat puolistrukturoituja teemahaastatteluja. Aineistoon kuuluu myös kaksi havainnointikertaa (kokous ja seminaari). Analyysimenetelmänä käytimme teoriaohjaavaa sisällönanalyysia.

TULOKSET

Kokemusasiantuntijoiden integrointi Espoon kaupungin sosiaalityöhön on hidasta. Kokemusasiantuntijat ja työntekijät ovat molemmat uudessa tilanteessa kokemusasiantuntijoiden käytön suhteen. Siksi onkin tärkeää antaa molemmille osapuolille aikaa sopeutua uuteen tilanteeseen, jotta voidaan nähdä oikeita tuloksia.

Tutkimuksemme tärkeimmät tulokset ovat:

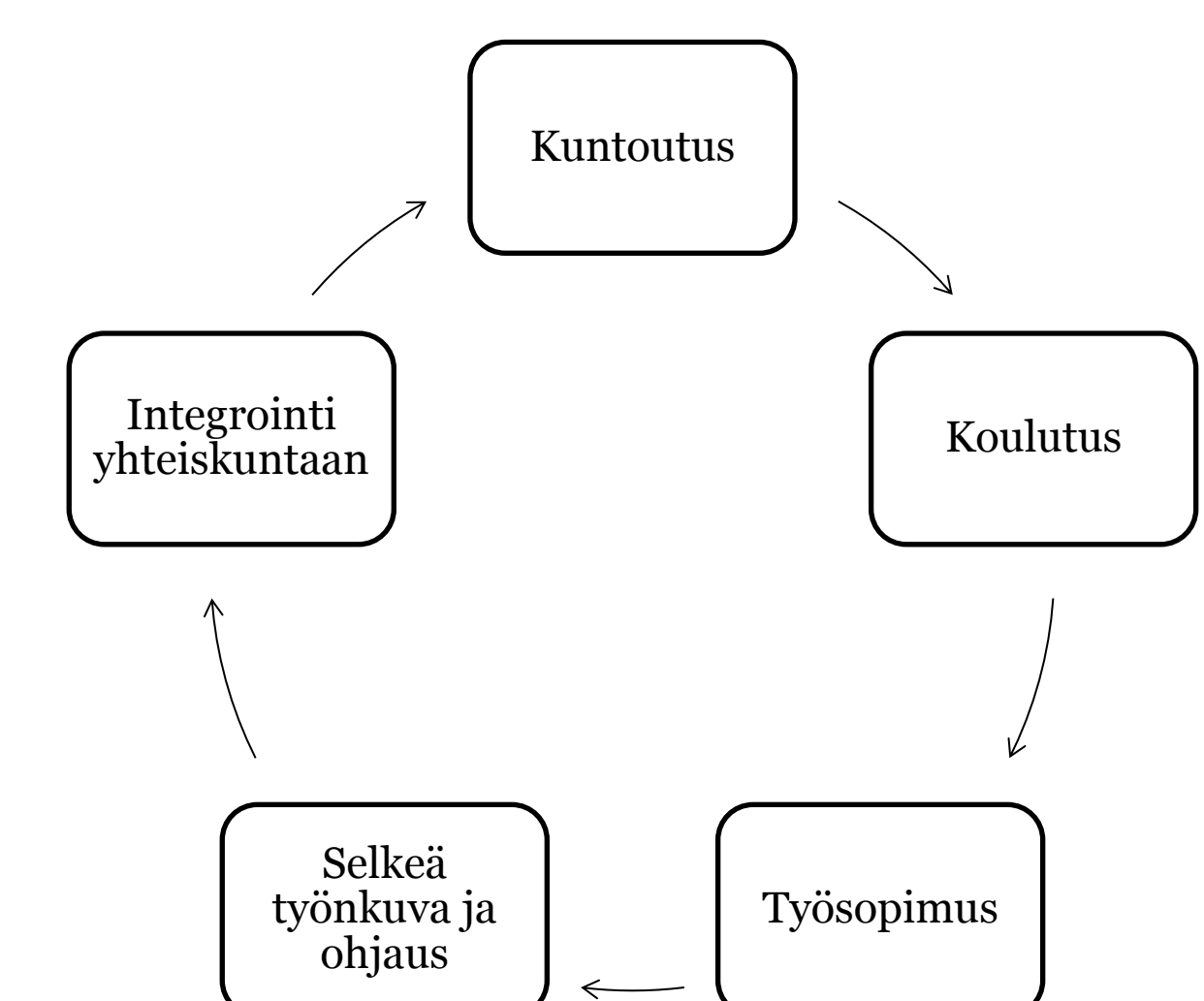
- 1) Kokemusasiantuntijoilla ei ole konkreettista työnkuvaa – tämä vaikeuttaa integrointia.
- 2) Haastateltavien oli vaikea määrittellä mitä ennaltaehkäisevä työ on. Kevyitä palveluja asunnottomille ei ole saatavilla.
- 3) Yksi suuri riskiryhmä on vapautuvat vangit, tällä alueella puuttuu tukimuotoja esim. jälkuhuollon merkeissä.
- 4) Kokemusasiantuntijoille on tarvetta asunnottomuuden ennaltaehkäisyssä. Haasteista huolimatta työntekijät suhtautuvat kokemusasiantuntijoiden käyttöön positiivisesti.

IDEAT KEHITTÄMISEEN

1. Työnkuvan kehittäminen ja työsopimusten päivittäminen. Työnkuvaa tulisi suunnitella yhteistyössä kokemusasiantuntijoiden kanssa. Tällä tavoin kaikki tietävät mitä työltä voi odottaa. Työnkuvaan voi kuulua kotikäynnit, työskentelyä ruohonjuuritasolla, jälkuhuoltoa sekä vapautuvien vankien ja

asumisyksiköissä asuvien henkilöiden kanssa tehtävää työtä. Myös esimerkiksi koulutus, salassapitovelvollisuus ja työturvallisuus kuuluu työnkuvaan.

2. Piloottiprojekti: sosiaalityöntekijä – kokemusasiantuntija työpari. Kokemusasiantuntija voisi kartoittaa asiakkaan tilannetta ennen sosiaalityöntekijän tapaamista, niissä tapauksissa kun jonot ovat pitkät.
3. Työn pitää olla pitkäjänteistä. Työn pitää myös olla kuntouttavaa kokemusasiantuntijalle.
4. Kokemusasiantuntijat voisi tehdä yhteistyötä vankiloiden ja vankien kanssa, ja toimia asiakkaan ja työntekijän välikätenä. Tähän tarvitaan hyvin suunniteltua työnkuvaa.

KIRJALLISUUTTA

Fraser, Nancy (2008) Scales of Justice – Reimagining Political Space in a Globalizing World. Polity Press: Cambridge & Malden
Miljöministeriet (2016) Åtgärdsprogrammet för förebyggande av bostadslöshet 2016–2019